

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-4-27 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 15-34/513-161
Karar Tarihi : 01.09.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ
Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Hale GÜNDÜZ, Nesibe AYAN

C. BAŞVURUDA

BULUNANLAR : - Türkey Tarım Makinaları San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Türkey Saç Kesim ve Konstrüksiyon Mak. San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Ege Şaft San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Gediz Tarım Makinaları San. ve Tic. Ltd. Şti.
Temsilcileri Av. Ayşe Elvan GÜLAÇ
Atatürk Cad. No: 174/1 Ekim Apt. Kat:2 Daire:4 Alsancak
İzmir

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Tüyap Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.
E5 Karayolu Üzeri, Gürpınar Kavşağı, 34500 Büyükçekmece
İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Tüyap Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş. tarafından düzenlenen tarım fuarlarında, Türkey Tarım Makinaları San. ve Tic. Ltd. Şti., Türkey Saç Kesim ve Konstrüksiyon Mak. San. ve Tic. Ltd. Şti., Ege Şaft San. ve Tic. Ltd. Şti., ve Gediz Tarım Makinaları San. ve Tic. Ltd. Şti. firmalarına yer tahsisi yapılmadığı iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle; Tüyap Konya Fuarçılık A.Ş. (TÜYAP KONYA) tarafından 2013 yılında düzenlenen Konya Tarım Fuarı'nda kötü hava koşulları nedeniyle meydana gelen doğal afet sonucu bazı firmaların maddi zarara uğradıkları, şikâyetçi firmaların maddi zararlarının karşılanmadığı gerekçesiyle Tüyap Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş.'ye (TÜYAP) tazminat davası açtıkları, bu dava nedeniyle başvuru sahibi firmaların Tüyap Bursa Fuarçılık A.Ş. (TÜYAP BURSA) tarafından aynı yıl içerisinde düzenlenen Bursa Tarım Fuarı'na ilişkin katılım başvurularının reddedildiği, ayrıca 2014 yılına ilişkin başvuruların taraflar arasındaki davalar gerekçe gösterilerek sözlü olarak reddedildiği, 2015 yılı başvurularının ise yer tahsis edilemediği gerekçesiyle reddedildiği iddia edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 20.05.2015 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 18.06.2015 tarih ve 2015-4-27/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 07.07.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 15-28/395-M sayı ile Önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 24.08.2015 tarih ve 2015-4-27/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, 01.09.2015 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; TÜYAP tarafından düzenlenen tarım fuarlarında, Türkey Tarım Makinaları San. ve Tic. Ltd. Şti. (TÜRKAY TARIM), Türkey Saç Kesim ve Konstrüksiyon Mak. San. ve Tic. Ltd. Şti. (TÜRKAY SAÇ), Ege Şaft San. ve Tic. Ltd. Şti. (EGE), ve Gediz Tarım Makinaları San. ve Tic. Ltd. Şti. (GEDİZ) firmalarına yer tahsisi yapılmadığı ve hâkim durumun kötüye kullanıldığı iddialarına ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) anlamında herhangi bir ihlal tespit edilemediği ve bu nedenle TÜYAP hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan

I.1.1. TÜYAP¹

- (5) 1979 yılında kurulan TÜYAP, faaliyetlerini yurt içinde değişik sektörlerde mal ve hizmetleri, yurt dışında ülkemiz ihraç ürünlerini tanıtmak amacı ile fuarlar hazırlamak ve sahip olduğu fuar merkezlerini yurt içinden ve yurt dışından meslektaşlarına kiralamak yolu ile sürdürmektedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (6) Başvuru konusu iddialar dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı “tarım, seracılık, hayvancılık ve teknolojileri fuarı hizmetleri pazarı” olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (7) Öneraştırma konusu bakımından, 2013-2015 yıllarında farklı şehirlerde düzenlenen Tarım, Seracılık, Hayvancılık ve Teknolojileri fuarlarının büyük bir kısmına ilgili teşebbüsler ya kendileri ya da bayileri aracılığıyla katıldıkları için ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.3.1. Öneraştırma Sürecinde Elde Edilen Bilgi ve Belgeler

- (8) Öneraştırma kapsamında TÜYAP tarafından gönderilen cevap yazısında özetle; TÜYAP tarafından beş gün olarak düzenlenmesi planlanan Konya Tarım Fuarı'nın ikinci gününde yaşanan fırtına sebebiyle fuar alanında ciddi bir hasar olduğu, bu nedenle fuara son verilmesi kararı alındığı ve fuarın düzenlenemeyen son üç günü için ödenen katılım ücretlerinin iade edildiği, ancak şikâyetçi firmaların yaptıkları yol, konaklama, nakliye ve otel harcamaları dolayısıyla uğradıkları zararın da tazmin edilmesi talebiyle dava açtıkları, mahkemenin, Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün yazıları ve Konya Cumhuriyet Başsavcılığının kararı uyarınca yaşanan fırtınayı doğal afet olarak kabul ettiği ve TÜYAP'ın yaşanan olaylarla ilgili herhangi bir tedbirsizliğinin bulunmadığını değerlendirerek davanın reddine karar verdiği ifade edilmiştir.
- (9) Ayrıca, şikâyetçi firmaların düzenlenen/düzenlenmesi planlanan tarım fuarlarına katılım başvurularının şikâyetçi firmalar ile aralarında devam eden davalar nedeniyle reddedilmediği; aksine 2013 yılına kadar düzenlenen tarım fuarlarında ilave çadırlar kurularak ek alanlar oluşturulması uygulamasına Konya Tarım Fuarı'nda yaşanan sorunlara benzer sorunlarla karşılaşmamak amacıyla son verildiği ve bu durumun katılımcılara tahsis edilecek alanın %20 oranında küçülmesine yol açtığı; bu küçülme

¹ TÜYAP KONYA ve TÜYAP BURSA, TÜYAP'ın bağlı şirketleri arasında yer aldığından ve aralarında yönetim birliği olduğundan kararda bu firmaların davranışları TÜYAP altında değerlendirilmiştir.

nedeniyle sadece şikâyetçi firmalara değil diğer bazı katılımcı firmalara da yer tahsis edilemediği belirtilmiştir.

- (10) Öte yandan, TÜYAP, kendisi tarafından farklı şehirlerde düzenlenen tarım fuarlarına şikâyetçi firmaların katıldığını ifade etmiştir. Bu çerçevede;
- EGE'nin 2004, 2006, 2008, 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında Bursa'da; 2008, 2012 ve 2013 yıllarında Konya'da ve 2007, 2008, 2010 ile 2011 yıllarında Adana'da düzenlenen tarım fuarlarına katıldığı, ayrıca 13-17.10.2015 tarihinde düzenlenecek olan tarım fuarı için Ege ile katılım sözleşmesi imzalandığı;
  - GEDİZ'in 2005, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 ve 2012 yıllarında Bursa'da; 2011-2013 yıllarında Konya'da ve 2012 yılında Adana'da düzenlenen tarım fuarlarına katıldığı;
  - TÜRKAY SAÇ'ın 2007-2012 yılları arasında ve 2015 yılında Bursa'da; 2011-2013 yılları arasında Konya'da düzenlenen tarım fuarlarına katıldığı;
  - TÜRKAY TARIM'ın ise 2008-2012 yıllarında ve 2015 yılında Bursa'da; 2011-2013 yıllarında Konya'da ve 2008-2012 yıllarında Adana'da; 2012-2013 yıllarında Diyarbakır'da düzenlenen tarım fuarlarına katıldığı

ifade edilmiştir.

I.4. Değerlendirme

- (11) Başvuru konusunu, TÜYAP tarafından 2013-2015 yıllarında düzenlenen tarım fuarlarına, TÜRKAY TARIM, TÜRKAY SAÇ, EGE ŞAFT ve GEDİZ TARIM'ın katılma taleplerinin reddedilmesi yoluyla hâkim durumun kötüye kullanılması oluşturmaktadır. 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenen bir davranışın ihlal teşkil edebilmesi için davranışı gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda olması ve davranışın bir kötüye kullanma niteliği taşıması gerekmektedir. Hâkim Durumdaki Teşebbüslerin Dışlayıcı Kötüye Kullanma Niteliğindeki Davranışlarının Değerlendirilmesine İlişkin Kılavuz'un (Kılavuz) 7. paragrafında da ifade edildiği üzere, Kurul, bu iki temel unsurdan birinin bulunmadığının açıkça gösterilebildiği durumlarda diğer unsura ilişkin analize yer vermeyebilir. Bu çerçevede, başvuru konusu olay bakımından öncelikle kötüye kullanmanın varlığına yönelik iddialar değerlendirilmiştir.

I.4.1. Mal Vermeyi/Hizmet Sunmayı Reddetme

- (12) Hâkim durumda olsun yahut olmasın her teşebbüsün sözleşme yapma serbestisi anayasal güvence altındadır. Bu kapsamda rekabet hukuku uygulaması da tüm teşebbüslerin iş yapacakları teşebbüsleri özgürce seçme ve mülkiyetlerinde bulunan varlıklar üzerinde özgürce tasarruf edebilme haklarını saklı tutmaktadır. Bununla birlikte, istisnai bazı durumlarda hâkim durumdaki teşebbüslerin sözleşme yapmayı reddetmeleri rekabeti kısıtlayıcı bir davranış olarak değerlendirilebilmekte ve hâkim durumdaki teşebbüse rekabet hukuku çerçevesinde sözleşme yapma yükümlülüğü getirilebilmektedir.
- (13) Sözleşme yapmayı/hizmet sunmayı reddetme, genellikle mal veya hizmet alımına ilişkin mevcut bir sözleşme ilişkisinin kesilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ancak kesilen her sözleşmeye dayalı ticari ilişki ihlal olarak değerlendirilmemektedir. Kılavuz'un 43. paragrafında da ifade edildiği üzere, sözleşme yapmayı reddetmenin ihlal olarak değerlendirilebilmesi için üç koşulun aynı anda gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılması gerekmektedir. Bu çerçevede;

- Reddetme, alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilmez bir ürüne ya da hizmete ilişkin olmalı,
  - Reddetmenin, alt pazarda etkin rekabeti ortadan kaldırması muhtemel olmalı,
  - Reddetmenin tüketici zararına yol açması muhtemel olmalıdır.
- (14) Başvuru konusu olay bakımından üç koşulun varlığı incelendiğinde, öncelikle TÜYAP tarafından gerçekleştirilen tarım fuarına katılmamanın, başvuru sahiplerinin ticari faaliyetlerinin devamı için vazgeçilmez olmadığı değerlendirilmektedir. Zira ticari fuarlar katılan teşebbüsler açısından önemli bir tanıtım imkânı sunmakla birlikte, teşebbüslerin faaliyetleri sadece fuarın gerçekleştiği sınırlı zaman diliminde yapılan satışlardan değil, yıl boyunca kendileri yahut bayileri aracılığıyla yaptıkları satışlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla TÜYAP veya alternatifi olan fuar organizasyonu yapan teşebbüsler tarafından sunulan fuarcılık hizmeti, söz konusu teşebbüslerin faaliyetlerinin devamı için vazgeçilmez nitelikte olmadığından, alt pazardaki rekabete etkisi de kayda değer ölçüde büyük olmayacaktır. Nitekim başvuru sahibi tarafından gönderilen yazıda da fuara katılmamanın cirolarında önemli bir değişikliğe yol açmadığı ifade edilmiştir. Buna göre; *“Tüyap tarafından düzenlenen fuarlara katılmadığımız süreç içerisinde müvekkil şirket yurt içi satışlarındaki azalmayı dengelemek ve şirketlerin zarar etmesini önlemek amacıyla yurt dışındaki büyük küçük birçok fuara katılım sağlamıştır. Bu sayede şirketlerin ciroları önceki senelere oranla fark göstermese de, özellikle Tüyap’ın en büyük ve en çok katılım alan fuarı Konya Fuarı’na katılım sağlanamaması nedeniyle uğranan zararın kapatılması oldukça zor olmaktadır. Müvekkillerin özel ve yoğun çabaları sayesinde yurt dışı fuarları takip edilmekte ve bu sayede şirketlerin cirosu belirli bir seviyede tutulmaktadır.”* ifadelerine yer verilmiştir.
- (15) Buna ilave olarak her sene Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yayımlanan fuar takviminde yer alan fuarlara bakıldığında, başvuru konusu tarım fuarına ikame olabilecek nitelikteki fuarların sadece TÜYAP tarafından düzenlenmediği, Aydın, Balıkesir, İzmir, Çanakkale, Manisa, Kütahya gibi çok sayıda şehirde benzer nitelikte fuarın düzenlendiği görülmektedir. Dolayısıyla TÜYAP tarafından sunulan hizmetin çok sayıda alternatifinin olması, söz konusu hizmetin alt pazarda rekabet etmek için vazgeçilemez nitelikte olmadığını göstermektedir.
- (16) Öte yandan dosya kapsamında yer alan bilgilerden, TÜYAP’ın 2013 yılına kadar devam ettirdiği ilave çadırlar kurarak alan tahsis etme uygulamasına 2013 yılında doğal afet olarak kabul edilen fırtınadan doğan zarar neticesinde son vermesinin TÜYAP’ın tahsis ettiği alanlarda %20’lik bir azalmaya yol açtığı, dolayısıyla TÜYAP’ın başvuru sahipleri de dâhil olmak üzere bazı başka firmalara da alan tahsis edemediği anlaşılmaktadır. Bu bakımdan TÜYAP’ın ilave çadırlar kurarak alan tahsis ettiği başvuru sahiplerine, söz konusu uygulamaya son vermesinden dolayı alan tahsis edememesinin kendi ticari riskini azaltmak gibi haklı bir gerekçeye dayandığı değerlendirilmektedir.
- (17) Son olarak, TÜYAP tarafından ifade edilen 13-17 Ekim 2015 tarihleri arasında TÜYAP tarafından düzenlenmesi planlanan Bursa Tarım Fuarı için başvuru sahiplerinin her biri ile katılım sözleşmesi imzalanmış olması da başvuru konusunu oluşturan TÜYAP’ın 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesine aykırı olarak hizmet vermeyi durdurduğu ya da sözleşme yapmayı reddettiği iddiasını da dayanaksız bırakmaktadır.

J. SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.